
Krüptovaraturu tegevusluba

Krüptovaraturu tegevusluba

Krüptovaraturu seadusega (edaspidi *KrüTS*) toodi krüptovaraturu osaliste tegevus Finantsinspeksiooni järelevalve alla. Krüptovaraturu seadust kohaldatakse isikute suhtes, kes tegelevad krüptovara emiteerimise, pakkumise ja vastaval platvormil kauplemisele võtmisega ning kes osutavad krüptovara teenuseid [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) 2023/1114](#) (edaspidi *MiCA*) tähenduses.

Krüptovara jaguneb KrüTSi ja MiCA tähenduses

1. varapõhiseks tokeniks (tuntud ka kui *ART*);
2. e-raha tokeniks, ja (tuntud ka kui *ERT*);
3. muuks krüptovaraks (tuntud ka kui *CASP*).

Varapõhine token on krüptovara liik, mis ei ole e-raha token ja mille eesmärk on säilitada stabiilne väärtus, järgides mõnda muud väärtust või õigust või nende kombinatsiooni, sealhulgas üht või mitut ametlikku vääringut.

E-raha token on krüptovara liik, mille eesmärk on säilitada stabiilne väärtus, järgides ühe ametliku vääringu väärtust.

Muu krüptovara on krüptovara liik, mis ei ole ei varapõhine token ega e-raha token ning ei järgi mõnda muud väärtust või õigust või nende kombinatsiooni ja ei säilita stabiilset väärtust, järgides ühe ametliku vääringu väärtust.

Krüptovaraturu tegevusloa taotlemine

Krüptovaraturu tegevusloa taotlemisel tuleb eristada varapõhise ja e-raha tokeni emiteerimise teenust ja muud krüptovara teenuse pakkumist.

Varapõhise tokeni emiteerimise teenus

Varapõhist tokenit tohib avalikult pakkuda või selle kauplemisele võtmist taotleda üksnes isik, kes on varapõhise tokeni emitent ja on

- juriidiline isik või muu ettevõtja, mille asukoht on EL-is ja millele vastutav järelevalveasutus on andnud tegevusloa kooskõlas MiCA artikliga 21; või

-
- krediidasutus, mis vastab MiCA artikli 17 nõuetele.

Varapõhist tokenit võivad avalikult pakkuda või taotleda selle kauplemisele võtmist ka muud isikud, kui neil on varapõhise tokeni emitendi kirjalik luba. Nimetatud muud isikud peavad järgima MiCA artiklites 27, 29 ja 40 sätestatud nõudeid.

Krediidasutus, kes kavatseb osutada varapõhise tokeni emiteerimise teenust, esitab krüptovaraturu tegevusloa taotluse vastavalt MiCA artiklile 17 ja KrüTS § 6 lõikele 2. Kui krediidasutus soovib emiteerida e-raha tokeneid ja taotleda selle kauplemisele võtmist, peab ta vastama MiCA artiklis 48 sätestatud tingimustele ning teavitama Finantsinspeksiooni valgest raamatust.

Juriidiline isik (edaspidi taotleja), kes kavatseb varapõhiseid tokeneid emiteerida, peab tegevusloa taotlemiseks Finantsinspeksioonile esitama kirjaliku avalduse. Taotlus tuleb esitada tegevusloa taotluse [EBA RTS](#) vormil. Taotlus tuleb esitada eesti keeles. Juhul, kui taotleja soovib taotluse juurde kuuluvad dokumendid esitada inglise keeles, tuleb vastavat soovi selgesõnaliselt taotluses väljendada.

Tegevusloa taotlusega tuleb esitada MiCA artikkel 18 lõikes 1 nõutud andmed ja dokumendid, mille sisu täpsustab [EBA RTS](#):

1. taotleva emitendi aadress;
2. taotleva emitendi juriidilise isiku registrikood;
3. taotleva emitendi põhikiri;
4. tegevuskava, milles esitatakse ärimudel, mida taotlev emitent kavatseb järgida;
5. õiguslik arvamus selle kohta, et varapõhine token ei kvalifitseeru kummakski järgmistest:
 - a. krüptovaraks, mis on MiCA artikli 2 lõike 4 kohaselt käesoleva määruse kohaldamisalast välja jäetud; või
 - b. e-raha tokeniks;
6. taotleva emitendi MiCA artikli 34 lõikes 1 osutatud juhtimiskorra üksikasjalik kirjeldus;
7. kui sõlmitud on koostöökokkulepped konkreetsete krüptovaratteenuse osutajatega, siis selliste sisekontrollikorra ja menetluste kirjeldus, millega tagatakse [direktiivi \(EL\) 2015/849](#) kohaste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alaste kohustuste täitmine;
8. taotleva emitendi juhtorgani liikmete andmed;
9. tõendid selle kohta, et taotleva emitendi juhtorgani liikmetel on piisavalt hea maine ning taotleva emitendi juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused ja kogemused;
10. tõendid selle kohta, et aktsionäril või osakuomanikul, kellel on taotlevas emitendis oluline otsene või kaudne osalus, on piisavalt hea maine;
11. MiCA artiklis 19 osutatud krüptovara valge raamat;
12. MiCA artikli 34 lõike 5 esimeses lõigus osutatud põhimõtted ja menetlused;
13. MiCA artikli 34 lõike 5 teises lõigus osutatud kolmandate isikutega sõlmitud lepinguliste kokkulepete kirjeldus;
14. taotleva emitendi MiCA artikli 34 lõikes 9 osutatud talitluspidevuse põhimõtete kirjeldus;
15. MiCA artikli 34 lõikes 10 osutatud sisekontrollikorra ja riskijuhtimisprotseduuride kirjeldus;
16. MiCA artikli 34 lõikes 11 osutatud selliste süsteemide ja protseduuride kirjeldus, mille ülesanne on tagada andmete kättesaadavus, autentsus, terviklus ja konfidentsiaalsus;
17. taotleva emitendi MiCA artiklis 31 osutatud kaebuste käsitlemise korra kirjeldus;
18. kui see on asjakohane, nende vastuvõtivate liikmesriikide loetelu, kus taotlev emitent kavatseb varapõhist tokenit avalikult pakkuda või taotleda varapõhise tokeni kauplemisele võtmist.

Juhtide andmed tuleb esitada Finantsinspeksiooni [sobivusmenetluse vormil](#).

Tegevusloa taotlemiseks vajalike materjalide ettevalmistamisel ning hilisemas tegevuses tuleb lisaks eeltoodule arvestada valdkonnale kohalduvate juhendite ja märgukirjadega, mis on leitavad Finantsinspeksioon kodulehelt.

Kui esitatud andmete ja dokumentide põhjal ei ole võimalik veenduda, kas tegevusloa taotlejal on krüptovarateenuse osutamiseks piisavad võimalused ja kas ta vastab õigusaktide nõuetele, või kui on vaja kontrollida muid taotlejaga seotud asjaolusid, võib Finantsinspeksioon nõuda lisaandmete ja -dokumentide esitamist.

Varapõhise tokeni tegevusloa taotluse täielikkust hindab Finantsinspeksioon 25 tööpäeva jooksul alates tegevusloa taotluse saamisest. Finantsinspeksioon informeerib taotlejat taotluse täielikkusest või mittetäielikkusest. Kui Finantsinspeksioon on jõudnud järeldusele, et tegevusloa taotluse saab lugeda täielikuks, hindab Finantsinspeksioon 60 tööpäeva jooksul, kas taotlev emitent vastab varapõhise tokeni emitendile kehtestatud nõuetele. Täiendavate küsimuste tekkimise korral võib eelnimetatud menetluse menetlustähtaeg peatuda kuni 20 tööpäevaks.

E-raha tokeni emiteerimise teenus

E-raha tokenit pakub avalikult ja taotleb selle kauplemisele võtmist isik vaid siis, kui ta on selle e-raha tokeni emitent ja

- krediidasutus või e-raha asutus, ja;
- on teavitanud FI-d valgest raamatust ning avaldanud valge raamatu kooskõlas MiCA artikliga 51.

E-raha tokenit võivad emitendi kirjalikul nõusolekul avalikult pakkuda ja kauplemisele võtmist taotleda ka teised isikud. Nimetatud isikud peavad täitma MiCA artiklite 50 ja 53 nõudeid.

E-raha asutus, kes soovib tegutseda krüptovarateenuse osutajana, peab vastama MiCA artiklis 60 ja KrüTS § 6 lõikes 3 sätestatud krüptovarateenuse osutamise tingimustele ning esitama Finantsinspeksioonile nõuetekohase ja täieliku teabe.

Finantsinspeksioon kinnitab oma otsusega krediidasutuse ja e-raha asutuse õiguse pakkuda enda emiteeritud e-raha tokenit ja taotleda selle kauplemisele võtmist, kui krediidasutus või e-raha asutus vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1114 artiklis 48 sätestatud tingimustele ning on teavitanud Finantsinspeksiooni valgest raamatust.

Muu krüptovara teenus

Taotleja, kes soovib tegutseda krüptovarateenuse osutajana, peab vastama MiCA artiklis 62 ja KrüTS § 6 lõikes 1 sätestatud krüptovarateenuse osutamise tingimustele ning esitama Finantsinspeksioonile nõuetekohase ja täieliku teabe.

Muu krüptovara teenuse osutamiseks esitab taotleja tegevusloa taotluse [ESMA RTS Annex VI](#) vormil.

Tegevusloa taotlusega tuleb esitada MiCA artikkel 62 lõikes 2 nõutud andmed ja dokumendid, mille sisu täpsustab [ESMA RTS Annex V](#):

1. taotleva krüptovarateenuse osutaja nimi, sealhulgas ametlik nimi ja muu kasutatav ärinimi, juriidilise isiku tunnus, tema hallatav veebisait, e-posti aadress, kontakttelefoninumber ja füüsiline aadress;
2. taotleva krüptovarateenuse osutaja põhikiri;
3. tegevuskava, milles määratakse kindlaks nende krüptovarateenuste liigid, mida taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses osutada, sealhulgas nende teenuste turustamise koht ja viis;
4. tõend selle kohta, et taotlev krüptovarateenuse osutaja järgib MiCA artiklis 67 sätestatud usaldatavusnõuete kohaste kaitsemeetmete nõudeid;
5. taotleva krüptovarateenuse osutaja juhtimiskorra kirjeldus;
6. tõendid selle kohta, et taotleva krüptovarateenuse osutaja juhtorgani liikmetel on piisavalt hea maine ning krüptovarateenuse osutaja juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused ja kogemused;
7. taotlevas krüptovarateenuse osutajas olulist osalust omavate otsete või kaudsete aktsionäride ja osakuomanike andmed ja nende osaluste suurus ning tõendid selle kohta, et neil isikutel on piisavalt hea maine;
8. taotleva krüptovarateenuse osutaja sisekontrollikorra, põhimõtete ja protseduuride kirjeldus, mida rakendatakse riskide, sealhulgas rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide kindlakstegemiseks, hindamiseks ja juhtimiseks, ning talitluspidevuse kava kirjeldus;
9. IKT-süsteemide ja turvameetmete tehniline dokumentatsioon ning selle kirjeldus mittetehnilises keeles;
10. klientide krüptovara ja raha eraldamise menetluse kirjeldus;
11. taotleva krüptovarateenuse osutaja kaebuste käsitlemise korra kirjeldus;
12. kui taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses krüptovara hoida ja hallata kliendi nimel, siis hoidmis- ja halduspõhimõtete kirjeldus;
13. kui taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses korraldada krüptovara kauplemisplatvormi, siis selle tegevusreeglite ning turukuritarvituse tuvastamise menetluse ja süsteemi kirjeldus;
14. kui taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses vahetada krüptovara raha või muu krüptovara vastu, siis mittediskrimineerivate äripõhimõtete kirjeldus, millega reguleeritakse kliendisuhteid, ning sellise krüptovara hinna määramise meetodika kirjeldus, mida taotlev krüptovarateenuse osutaja pakub vahetada raha või muu krüptovara vastu;
15. kui taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses täita krüptovaraga seotud korraldusi kliendi nimel, siis täitmispõhimõtete kirjeldus;
16. kui taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses krüptovara kohta nõu anda või osutada krüptovaraportfelli valitsemise teenust, siis tõendid selle kohta, et taotleva krüptovarateenuse osutaja nimel nõu andvatel füüsilistel isikutel ja taotleva krüptovarateenuse osutaja nimel portfelle valitsevatel füüsilistel isikutel on oma kohustuste täitmiseks vajalikud teadmised ja asjatundlikkus;
17. kui taotlev krüptovarateenuse osutaja kavatses osutada krüptovaraülekanne teenuseid kliendi nimel, siis teave selle kohta, kuidas neid ülekandeteenuseid osutatakse;
18. selle krüptovara liik, millega krüptovarateenus on seotud.

Juhtide andmed tuleb esitada Finantsinspektsiooni [sobivusmenetluse vormil](#).

Tegevusloa taotlemiseks vajalike materjalide ettevalmistamisel ning hilisemas tegevuses tuleb lisaks eeltoodule arvestada valdkonnale kohalduvate juhendite ja märgukirjadega, mis on leitavad Finantsinspektsioon kodulehelt.

Muu krüptovara pakkujal ja kauplemisele võtmise taotlejal on õigus krüptovaraturu osalisena tegutseda, kui MiCA artikli 4 lõikes 1 ja artikli 5 lõikes 1 sätestatud tingimused on täidetud.

Taotlus tuleb esitada eesti keeles. Juhul, kui taotleja soovib taotluse juurde kuuluvad dokumendid esitada inglise keeles, tuleb vastavat soovi selgesõnaliselt taotluses väljendada.

Kui esitatud andmete ja dokumentide põhjal ei ole võimalik veenduda, kas tegevusloa taotlejal on krüptovarateenuse osutamiseks piisavad võimalused ja kas ta vastab õigusaktide nõuetele, või kui on vaja kontrollida muid taotlejaga seotud asjaolusid, võib Finantsinspeksioon nõuda lisaandmete ja -dokumentide esitamist.

Muu krüptovara teenuse tegevusloa täielikkust hindab Finantsinspeksioon 25 tööpäeva jooksul. Finantsinspeksioon informeerib taotlejat taotluse täielikkusest või mittetäielikkusest. Kui Finantsinspeksioon on jõudnud järeldusele, et tegevusloa taotluse võib hinnata täielikuks, hindab Finantsinspeksioon 40 tööpäeva jooksul, kas taotleja vastab MiCA ja KrüTSi nõuetele. Eelnimetatud tähtaeg võib peatuda kuni 20 tööpäevaks. Vastav otsus tehakse taotlejale teatavaks viie tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist.

Menetlustasu

Krüptovara teenuse osutaja, varapõhise tokeni emitendi või e-raha asutuse tegevusloa taotlemisel tasutakse menetlustasu 3000 eurot.

Krüptovarateenuse piiriülene osutamine

Krüptovarateenuse osutaja, kes kavatses osutada krüptovarateenuseid rohkem kui ühes liikmesriigis, esitab päritoluliikmesriigi pädevale asutusele järgmise teabe:

1. nende liikmesriikide nimekiri, kus krüptovarateenuse osutaja kavatses krüptovarateenuseid osutada;
2. krüptovarateenused, mida krüptovarateenuse osutaja kavatses piiriülel osutada;
3. kuupäev, mil krüptovarateenuste osutamist on kavas alustada;
4. krüptovarateenuse osutaja kõigi muude tegevuste loetelu, mida MiCA ei hõlma;

Krüptovarateenuse osutaja võib hakata teenuseid osutama teavituses toodud liikmesriikides alates päevast, mil nimetatud riigi pädev asutus on Finantsinspeksiooni teavituse kätte saanud või hiljemalt 15 kalendripäeva möödumisel Finantsinspeksioonile teabe esitamisest. Piiriülese teenuse osutamise teavituse puhul menetlustasu maksma ei pea.

